

Άγιος Νικόλαος 11/3/2026

Αρ πρωτ. 329

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Προς: Υπουργείο Ανάπτυξης, Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Κοινοποίηση : Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος, Περιφερειακό Επιμελητηριακό Συμβούλιο Κρήτης, Βουλευτές νομού Λασιθίου

Θέμα: Υπόμνημα διαμαρτυρίας για την συμφωνία ελεύθερου εμπορίου Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και Mercosur

Αξιότιμοι κύριοι,

Το Επιμελητήριο Λασιθίου εκφράζει την έντονη ανησυχία του για τις επιπτώσεις της εμπορικής συμφωνίας ΕΕ–MERCOSUR στην πρωτογενή παραγωγή και στη συνολική οικονομική δραστηριότητα του Νομού Λασιθίου. Ο Νομός Λασιθίου διαθέτει οικονομία με υψηλή εξάρτηση από τον αγροδιατροφικό τομέα, με κύριους πυλώνες το ελαιόλαδο, τα θερμοκηπιακά κηπευτικά, την αιγοπροβατοτροφία και τα τυροκομικά προϊόντα.

Σύμφωνα με τα επίσημα κείμενα και συνοδευτικά στοιχεία της Συμφωνίας ΕΕ–MERCOSUR, η Ευρωπαϊκή Ένωση προχωρά σε ευρεία μείωση ή και κατάργηση δασμών σε μεγάλο μέρος των εισαγόμενων γεωργικών προϊόντων από τις χώρες της MERCOSUR. Για τον αγροτικό τομέα αναφέρεται ότι η ΕΕ θα «απελευθερώσει» περίπου το 80% των γεωργικών εισαγωγών από MERCOSUR, συμπεριλαμβανομένων βασικών κλάδων του αγροδιατροφικού τομέα, με σταδιακή κατάργηση δασμών σε φρούτα και λαχανικά σε τριετείς έως επταετείς μεταβατικές περιόδους.

Αν και στα επίσημα ενημερωτικά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφέρεται ότι η πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ για «ευαίσθητα» αγροτικά προϊόντα θα παραμείνει «περιορισμένη» μέσω ποσοστύσεων και ρητρών διασφάλισης, γίνεται επίσης σαφές ότι σε πολλές κατηγορίες φρούτων και λαχανικών οι δασμοί καταργούνται πλήρως ή σταδιακά.

Η πρόσφατη ιστορική εμπειρία του Νομού Λασιθίου επιβεβαιώνει στην πράξη τους κινδύνους μιας άκριτης απελευθέρωσης του εμπορίου. Τη δεκαετία του 1980, σημαντικός αριθμός παραγωγών στράφηκε στην καλλιέργεια μπανάνας, επενδύοντας σε θερμοκηπιακές υποδομές, παράγοντας προϊόν (μπανάνες) εξαιρετικής ποιότητας. Μετά την άρση των δασμών και την έναρξη μαζικών εισαγωγών μπανάνας από χώρες της Λατινικής Αμερικής, με σαφώς χαμηλότερο κόστος παραγωγής, η τοπική παραγωγή κατέστη μη ανταγωνιστική, με αποτέλεσμα να εγκαταλειφθούν εκατοντάδες στρέμματα θερμοκηπιακών εγκαταστάσεων και να απαξιωθεί ουσιαστικά ένα ολόκληρο παραγωγικό μοντέλο. Το παράδειγμα αυτό αποτελεί σαφή προειδοποίηση για το τι μπορεί να συμβεί ξανά, υπό το νέο καθεστώς της Συμφωνίας ΕΕ–MERCOSUR. Ενώ ακόμα πιο βαθιά σημάδια στην περιοχή μας, άφησε η εγκατάλειψη της σταφίδας.

Αντίστοιχα, στον τομέα του ελαιολάδου, οι παραγωγοί του Νομού αντιμετωπίζουν ήδη έντονες πιέσεις από τις αθρόες εισαγωγές ελαιολάδου από τρίτες χώρες με πολύ χαμηλότερο κόστος παραγωγής, όπως η Τυνησία. Η πρακτική αυτή συμπιέζει τις τιμές παραγωγού σε επίπεδα που συχνά προσεγγίζουν ή και υπολείπονται του πραγματικού κόστους παραγωγής, αποδυναμώνοντας την κερδοφορία και την επενδυτική δυνατότητα των Λασιθιωτών ελαιοπαραγωγών.

Την ίδια στιγμή, ο Νομός Λασιθίου αντιμετωπίζει τα τελευταία χρόνια σοβαρά προβλήματα λειψυδρίας. Η άρδευση καθίσταται ολοένα και ακριβότερη και το εργατικό κόστος διαμορφώνουν ένα συνολικό κόστος παραγωγής αισθητά υψηλότερο από εκείνο που επικρατεί σε πολλές ανταγωνίστριες χώρες εκτός ΕΕ. Υπό αυτές τις συνθήκες, οποιαδήποτε συμφωνία που διευκολύνει την εισαγωγή αγροτικών προϊόντων από χώρες με πολύ χαμηλότερο κόστος παραγωγής, χωρίς επαρκείς μηχανισμούς εξισορρόπησης και προστασίας, τείνει να λειτουργεί στην πράξη ως εχθρική προς την εγχώρια πρωτογενή παραγωγή.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι παραγωγοί του Λασιθίου –ιδίως των θερμοκηπιακών κηπευτικών– βρίσκονται αντιμέτωποι με το ενδεχόμενο έντασης του ανταγωνισμού από μεγάλης κλίμακας, χαμηλού κόστους παραγωγικές δομές χωρών της MERCOSUR. Οι παραγωγοί του νομού λειτουργούν ήδη με υψηλό ενεργειακό κόστος, αυξημένες τιμές εφοδίων, αυστηρές περιβαλλοντικές και υγειονομικές υποχρεώσεις και εργατική νομοθεσία που διασφαλίζει δικαιώματα αλλά συνολικά αυξάνει το τελικό κόστος παραγωγής. Η οποιαδήποτε απότομη αύξηση των εισαγωγών σε επίπεδα τιμών χαμηλότερα από το πραγματικό κόστος παραγωγής, δημιουργεί συνθήκες σοβαρής διατάραξης της αγοράς και συμπίεσης του αγροτικού εισοδήματος.

Σε χώρες όπως η Αργεντινή, η Βραζιλία, η Παραγουάη, η Ουρουγουάη και η Βολιβία, το χαμηλό «εργατικό κόστος» ΔΕΝ είναι αποτέλεσμα υγιούς ανταγωνιστικότητας, αλλά συχνά συνδέεται με καταπάτηση θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα παιδιά δουλεύουν σε φυτείες και κτηνοτροφικές μονάδες χωρίς στοιχειώδη προστασία. Την ίδια στιγμή, η Ευρωπαϊκή Ένωση επιτρέπει την είσοδο αυτών των προϊόντων στην εσωτερική αγορά και πιέζει τους Ευρωπαίους παραγωγούς να τηρούν αυστηρούς κοινωνικούς και εργασιακούς κανόνες, γεγονός που συνιστά κατάφωρη υποκρισία: από τη μια προβάλλει τη ρήτρα σεβασμού δικαιωμάτων και την «πράσινη» και «δίκαιη» μετάβαση, ενώ από την άλλη νομιμοποιεί, μέσω εμπορικών συμφωνιών, ένα κακό ανταγωνιστικό «πλεονέκτημα» που στηρίζεται στην εκμετάλλευση των ανηλίκων εργαζομένων.

Η οικονομία του Νομού Λασιθίου συνιστά μια αλυσίδα αλληλοεξαρτώμενων κρίκων, όπου η πρωτογενής παραγωγή (ελαιόλαδο, κηπευτικά, αιγοπρόβατα, γαλακτοκομικά προϊόντα) τροφοδοτεί τη μεταποίηση, το εμπόριο, τις υπηρεσίες και τελικά την τοπική κατανάλωση. Όταν ο κτηνοτρόφος ή ο γεωργός δυσκολεύεται να διαθέσει την παραγωγή του ή εξαναγκάζεται να πουλήσει κάτω του κόστους, η αγοραστική του δύναμη συρρικνώνεται, μειώνεται η δυνατότητα επενδύσεων και συντήρησης της παραγωγικής του βάσης και σταδιακά αποχωρεί από την οικονομική αλυσίδα. Αυτό το «σπάσιμο» του κρίκου της πρωτογενούς παραγωγής μεταφέρεται άμεσα στο λιανικό εμπόριο, στις μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις, στην εστίαση και στις υπηρεσίες, δημιουργώντας πολλαπλασιαστικά αρνητικά αποτελέσματα στην απασχόληση και στο "τοπικό ΑΕΠ".

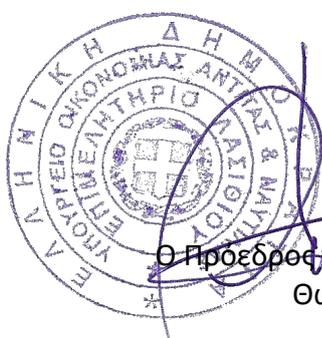
Τα επίσημα κείμενα της Συμφωνίας προβλέπουν μεν ρήτρες διασφάλισης σε περίπτωση που η αύξηση εισαγωγών προκαλεί ή απειλεί να προκαλέσει σοβαρή βλάβη σε συγκεκριμένους κλάδους της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων αυτών που καλύπτονται από δασμολογικές ποσοστώσεις. Ωστόσο, δεν παρέχεται επαρκής εξειδίκευση ως προς το πώς θα ενεργοποιούνται εγκαίρως για περιφερειακούς, ευάλωτους παραγωγούς, όπως οι παραγωγοί ελαιολάδου, κηπευτικών, αιγοπροβάτων και

κτηνοτροφικών προϊόντων σε έναν νησιωτικό/περιφερειακό νομό όπως το Λασιθί, όπου οι διαταραχές τιμών ή εισοδήματος έχουν άμεση και δυσανάλογη επίπτωση στην κοινωνική συνοχή.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, το Επιμελητήριο Λασιθίου:

- Τονίζει ότι η διασφάλιση της βιωσιμότητας της πρωτογενούς παραγωγής του Νομού (ελαιόλαδο, θερμοκηπιακά κηπευτικά και προϊόντα κτηνοτροφίας) αποτελεί προϋπόθεση για τη σταθερότητα της τοπικής οικονομίας και της απασχόλησης. Ζητούμε η εφαρμογή της Συμφωνίας ΕΕ–MERCOSUR να συνοδευτεί από εξειδικευμένη ανάλυση επιπτώσεων σε περιφερειακό επίπεδο και ειδικά για περιοχές με υψηλή εξάρτηση από τον αγροδιατροφικό τομέα, όπως είναι και το Λασιθί.
- Η επισιτιστική επάρκεια της χώρας θα έπρεπε να είναι το πρώτο μέλημα του κρατικού μηχανισμού, ιδίως μετά το σοκ που υπέστη η χώρα μας και η ΕΕ μετά από την ενεργειακή κρίση και το διακύβευμα της ενεργειακής ανεξαρτησίας μετά τα γεωστρατηγικά γεγονότα των τελευταίων χρόνων.
- Ζητά από τους εκπροσώπους της χώρας στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα να επιμείνουν στην ουσιαστική ισοτιμία των προτύπων: κάθε επιπλέον άνοιγμα της ευρωπαϊκής αγοράς σε προϊόντα MERCOSUR να συνοδεύεται από τεκμηριωμένη εξασφάλιση ότι τηρούνται αντίστοιχες υποχρεώσεις ως προς την υγεία, το περιβάλλον, την ασφάλεια τροφίμων και τα εργασιακά δικαιώματα, ώστε να αποφεύγεται ο αθέμιτος ανταγωνισμός εις βάρος των Ελλήνων παραγωγών και κατά συνέπεια αυτούς του νομού Λασιθίου.
- Θεωρεί αναγκαία τη δημιουργία ειδικών εργαλείων στήριξης (οικονομικών, φορολογικών, επενδυτικών) για τους παραγωγούς και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού τομέα του Νομού, ώστε να μπορούν να προσαρμοστούν στο νέο περιβάλλον που διαμορφώνει η Συμφωνία, αξιοποιώντας όπου είναι εφικτό τις εξαγωγικές ευκαιρίες, χωρίς να θυσιάζεται η βιωσιμότητα της αγροτικής παραγωγής και απασχόλησης.

Το Επιμελητήριο Λασιθίου παραμένει στη διάθεση της Πολιτείας για την παροχή στοιχείων από την τοπική αγορά, ώστε η εφαρμογή της Συμφωνίας ΕΕ–MERCOSUR να μην οδηγήσει σε περαιτέρω αποδυνάμωση της πρωτογενούς παραγωγής και της οικονομικής αλυσίδας του Νομού, αλλά σε πραγματικά ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη.

Με εκτίμηση,

Ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου Λασιθίου
Θωμάς Ν. Χαριτάκης